

September 2013

Geder som naturplejere

Fordele ved geder

Geden er den mest effektive krattrydder. Græsning med geder giver stort set ingen indvækst af vedplanter.

Den kan meget præcist selekttere arter og plantedele. Græsningen giver en varieret plantestruktur med grovmasket, stedvis finmasket mosaik af tætgræssede plæner og områder med højere plantestrukturer.

Geden græsser ofte højt i vegetationen. Den er "topgræsser".

Geder er mere selvstændige og selvhjulpne end får og gode til at forsvare sig. De er gode til at færdes i meget stejlt terræn.

Fotograf: Heidi Buur Holbeck

Ulemper ved geder

Græsning med geder kan resultere i en relativt artsfattig vegetation med flest græsser og halvgræsser. Græsningsfølsomme arter reduceres. Geder trives ikke på våd og blød bund, og de er dårlige til at gå ude i vinterhalvåret. De er svære at holde inde og kræver et solidt hegn.

Det æder geder gerne

Geden foretrækker den mest næringsrige del af vegetationen, men har også behov for strukturrigt foder.

Den foretrækker buske og høje urter, som i gennemsnit udgør ca. 60 % af føden. Den foretrækker de yngre træer og buske.

Geden æder mange forskellige vedplanter, f.eks. ær, ask, eg, alm. røn, tjørn, hyld, pil, brombær og roser. Geden æder gerne lysesiv og hedelyng.

Det æder geder helst ikke

Geden undgår gerne bøg, og vrager de ældre træer. Den græsser helst ikke visne, næringsfattige plantedele.

Sådan græsser geder

Geden har ligesom fåret en bevægelig overlæbe og et smalt hoved, så den kan selekere føden bid for bid.

Fotograf: Heidi Buur Holbeck

Mundhulen er meget kraftig, så den kan æde planter med torne. Tænder, kæbe og tyggemusklener er så stærke, at de kan bide grene med en diameter på op til 1 cm.

Geden græsser helst i skulderhøjde og opad. Den kan græsse i op til 2 meters højde. Den græsser helst kun ned til 6-10 cm over jordoverfladen.

Gødningsklatter

Geder vrager græsset nær gødning i højere grad, end får gør.

På hvilepladserne vokser der en "gødningsflora" frem med bl.a. agertidse, horse-tidse og stor nælde.

Offentlig adgang på arealer med geder

Generelt er der ingen problemer i at færdes på arealer, hvor der går geder.

Besøgende bør undgå at medbringe hunde på arealer med geder, da geder er meget nysgerrige og opsøgende, og måske kan angribe hunden.

Andet

Geder bryder sig ikke om koldt og vådt vejr. Derfor skal de have adgang til ly.

Græsning af træer og buske kan i en periode øge jordbundens næringsindhold pga. rødder, der rådner, og det kan medføre vækst af kvælstofkrævende planter, f.eks. stor nælde, skræppearter og agertidse. Derfor kan det i en periode være hensigtsmæssigt at kombinere afgræsningen med slæt.

Kilder

- o [Græsning og høslæt i naturplejen](#), Rita M. Buttenschön
- o [Kødkvæg som naturplejere - En manual omkring afgræsning af naturarealer med kødkvæg](#)